

ного моделювання формування урожаю рослин А.М. Польового.

За розрахунками прихід суми фотосинтетично-активної радіації (ФАР) за вегетаційний період вівса становить 20.962 ккал/см² хв. Тривалість вегетаційного періоду складала 89 днів. Середня температура відмічалась біля 11,3 °C за період.

Окрім тепла також важливим фактором у формуванні продуктивності вівса є волога. Сума опадів за вегетаційний період складала 237 мм. В дослідженні були розглянуті такі ще показники зволоження: сумарне випаровування, випаровуваність та їхнє відношення.

Математична модель дозволила також розрахувати низку оцінкових характеристик: оцінку

ступеню сприятливості кліматичних ресурсів, оцінку ефективності використання агрокліматичних ресурсів, оцінку господарського використання метеорологічних і ґрунтових умов. Крім того було також розраховано агроекологічні рівні врожаїв вівса.

На основі обробки матеріалів і аналізу отриманих результатів можна зробити висновки, що в Західному Поліссі є достатньо високий потенціал для підвищення врожаїв та досягнення їхньої стійкості шляхом більш повного використання ґрунтового-кліматичних умов та правильного і раціонального використання агротехнічних заходів щодо обробітку ґрунту та внесення органічних і мінеральних добрив.

УДК 632.7:634.13:712.253:58

Бондарева Л. М., кандидат с.-г. наук, доцент кафедри інтегрованого захисту та карантину рослин

Завадська О. В., кандидат с.-г. наук, доцент кафедри технології зберігання, переробки та стандартизації продукції рослинництва ім. проф. Б. В. Лесика

Приходько Є. С., студент

Національний університет біоресурсів і природокористування України, Київ, Україна

E-mail: lnubip69@gmail.com

ПОШКОДЖЕННЯ СОРТІВ ГРУШІ ГРУШЕВИМ ГАЛОВИМ КЛІЩЕМ (*ERIOPHYTES PYRI* PGST.) В УМОВАХ БОТАНІЧНОГО САДУ ІМ. АКАДЕМІКА О. В. ФОМІНА

Грушевий галовий кліщ (*Eriophyes pyri* Pgst.) – поширений і економічно значимий шкідник в усьому світі, який пошкоджує рослини з родини Rosaceae, але віддає перевагу грушевим насадженням. В окремі роки втрати врожаю груші можуть досягати 60–70%, а інколи 95%. Значний вплив на рівень пошкодження *E. pyri* має сорт плодового дерева. Відомості про шкідливість цього кліща на різних сортах грушевих насаджень в сучасній науковій літературі мізерні. Тому метою було завдання оцінити ступінь пошкодження сортів груші різних строків досягання *E. pyri* в умовах Ботанічного саду ім. академіка О.В. Фоміна, який розташований в центрі Києва. В ході дослідження оцінено ступінь пошкодження двадцяти трьох сортів груші різних строків досягання і грушу верболисту (*Pyrus salicifolia* Pall). Всі сорти були поділені на п'ять груп залежно від ступеня заселення листків кліщами: I – дуже низьке (< 5% поверхні листка вкрито галами), II – низьке (5–25% поверхні листка вкрито галами); III – середнє (26–50% поверхні листка вкрито галами), IV – високе (51–85% поверхні листка вкрито галами), V – дуже високе (> 85% поверхні листка вкрито галами). Листки досліджуваних сортів груш відбирали чотири рази впродовж вегетаційного сезону 2020–2021 рр., починаючи з середини травня до початку серпня. Брало по 40 довільно

взятих листків з 4 дерев кожного сорту (10 листків × 4 повторення).

Дослідження показало варіабельність заселення та пошкодження грушевим галовим кліщем листків різних сортів груші. Максимальна заселеність листків *E. pyri* відмічена в кінці липня. Відзначено, що чотири літні сорти – ‘Вільямс Руж Дельбара’, ‘Вільям літній’, ‘Ільїнка’ і ‘Фаворит Клаппа’ були заселені фітофагом найменше і віднесені до I групи. До II групи належало шість сортів літніх і осінніх строків досягання плодів: ‘Бере Жиффар’, ‘Бере Клержо’, ‘Бере Лігеля’, ‘Лимонка’ і ‘Поліська’. У семи сортів груші звичайної листки були вкриті галами в межах 26–50% (III група). Це сорти: ‘Бере Гарді’, ‘Бере Діль’, ‘Гранд Чемпіон’, ‘Зимова Мліївська’, ‘Конференція’, ‘Лісова красуня’ і ‘Парижанка’. Переважна більшість з них – це осінні сорти. Сильне пошкодження листків (IV група) зафіксовано на трьох сортах осіннього і зимового строку досягання плодів: ‘Жовта Мліївська’, ‘Рояль Зимовий’ і ‘Тающая’. Найбільш пошкодженими (V група) виявилися три зимові сорти груші звичайної (*P. Communis* L.): ‘Бере Київська’, ‘Деканка зимова’, ‘Кримська зимова’, а також груша верболиста (*Pyrus salicifolia* Pall). Отже, важливим питанням є вибір сортів з більш високим ступенем стійкості до кліщів та будь-яких шкідників садивного матеріалу.